

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 25.—
polletno 13.—
Posamezna številka 1.—

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane vsak
malo oglase K 1.—
oračne razglase 1.50
reklame 3.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Kmetje vse Jugoslavije, dvignimo se!

Kmetje! V prihodnjih tednih se bo v Beogradu urejala carina na izvoz kmetijskih pridelkov. Ker je carina za kmetijski stan in našo kmetijsko državo pogubna, zahtevamo to-le:

Carina na izvoz naših pridelkov naj se odpravi in dovoli naj se prost neoviran izvoz sadja, vina, žganja, sena, sočivja, hmelja in zelenjave ter popolnoma prosto kuhanje žganja iz sadja. Ureditev davka naj se izvede takoj po vsej državi, in sicer enotno in enako. Nereda in krivičnega načina pobiranja davkov ne moremo več dalje trpeti.

Da se pogovorimo o teh perečih in važnih vprašanjih, da sprejmemo primerne predloge in da zberemo v podkrepitev svojih zahtev zadostno število podpisov, ki jih bomo odposlali na pristojna mesta v Beogradu, zato sklicujemo na dan 27. junija t. l. ob desetih v nastopno imenovane kraje

protestne shode.

Ti shodi bodo:

**v Mariboru v „Narodnem domu“,
v Brežicah v „Narodnem domu“,
v Novem mestu na glavnem trgu.**

Kmetje, ker gre za obstoj našega kmetijskega stanu, zato pridite na te protestne shode prav vsi brez razlike strank!

Vlade gosposkih stanov, ki imajo še državno oblast v rokah, sklepajo zakone in izdajajo naredbe, kakor je njim prav. Če se poedinec pri sedanjih oblastnikih pritožuje, ga zasmehujejo, češ da je špekulant, ki hoče le zase ali za svojo stranko kaj doseči, in njegove pritožbe ne vpoštevajo. Zatorej je potrebno, da se dvigne ves kmetijski narod brez razlike strank in odločno zahteva odpomoč. Ali ni največja bedarija ali predrzen atentat na kmetijski stan, če se postavlja carina na izvoz takih pridelkov, glede katerih bi morali skrbeti, da jih prodamo tujim državam. Taki pridelki so n. pr. sadje, vino in žganje, ki mora konkurirati z Italijo. Za jabolka znaša carina 80 vinarjev pri kilogramu. Pa trdijo in pišejo, da je prost izvoz! Takšna carina pomeni ustavitev izvoza. Namesto carine bi morala država dajati premije, samo da bi se takšno blago, kakor je vino, sadje in žganje, spravilo iz države.

Dogovorno z nami bodo v teh dneh na svojih shodih protestirali tudi hrvaški in srbski kmetje. Pridite na shode tudi viničarji in kmetijski delavci ter vsi, ki se preživljate s svojim delom od zemlje! Povsod pridite na shode polnoštevilno, da bo vlada videla, da smo vsi kmetje edini v zahtevah, ki so za naš stan življenjskega pomena!

Kmetje, neustrašeno in odločno vsi na plan!

Vodstvo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Solidarnost kmetov.

Res mogočen je kmetijski stan po številu in pomenu. Ali je pa tudi mogočen po vplivu in veljavi?

Kmetijski stan ima premalo zveznosti. Ni kamen, za katerega bi bilo treba dinamita, nima niti zveznosti žilave gline, katero plug komaj

reže, je kakor pesek, zrno pri zrnu, katerega za more otrok razsipavati. Pa zakaj tako?

Vsaka kmetija zase je nekaj samostalen organizem z izrazitimi zasebnimi koristmi, neposredno le malo odvisen od sosednjega, nekaka mala državica. Pogosti, kakor med malimi državicami, so medsebojni prepiri. Proizvajanje različnih kmetij in njih proizvodi so različni. Tu se križajo

koristi kmetov kot porabnikov. Zgolj živinorejec želi n. pr. cenejše vino in žito, zgolj vinogradnik poceni živino in žito, zgolj poljedelec cenejše vino in cenejšo živino itd.

Nasprotstva med malimi in večjimi posestniki, želarji, gosači, viničarji, rokodelci, da, celo v rodbinah med možem in ženo, med starši in otroki itd., so pregosta posledica trdega boja za obstanek. K temu so se zlasti v stari Avstriji pridružila še posebna narodna in verska nasprotstva, katerih vlada ni ublaževala, prej pospeševala. Ta rahli sklad in te slabosti so kakor nalašč za zajedavke. One še bolj rahljajo zvezo med kmeti, da jih izrabljajo v zasebne namene. Kmet naj ostane skromen in pohleven ali kot ceni dobavitelj nujnih življenjskih potrebščin ter blaga za kupčijo, sirovin za obrt, kot voljan odjemalec, kot nosač bremen ali naj služi s svojim glasovanjem kot lestva, da se drugi povzpejo kvišku, pridejo do moči in oblasti itd. Mnogo je prijaznosti, pa malo pristne. Mnogo brige, pa le navidezne. In ta lahkoveren orjak je od nekdanj nezavedno služil in garal drugim. Delal je za pičlo plačilo, kopicil si dolgove, deloma je moral zapustiti ljubljeno grudo in iskati drugod hvalnejšega dela. Kakor kaže, se je bati, da ostane tako i naprej.

Poglejmo malo v industrijo. Tam so nasprotstva celo še večja. Fužina, paromlin, pivovarna, predilnica, rudokop itd. imajo zelo različne, naravnost nasprotujoče si interese. V industriji si stojita večinoma kapital in delo v nekakem sovražnem nasprotju. In vendar vlada v veleindustriji in veletrgovini velika edinost, ne samo med podjetniki, temveč tudi med delavci. To dejstvo je krivo, da se je z neugodnimi carinami, s trgovinskimi pogodbami i. dr. vsekala v Avstriji domačemu kmetijstvu na ljubo in v korist mogočnejših, ker edinih, industrialnih velepodjetij, marsikatera huda rana. Konkurenca inozemstva, zlasti prekmorskih pokrajin, glede kmetijskih pridelkov podpirana celo od posebnih ugodnosti, ki jih je uživala med drugim tudi glede izjemnih tarifov v korist industriji, pri visokih tarifih za prevoz domačih kmetijskih pridelkov itd. itd. je domače kmetijstvo, ki je bilo brez varstva, skoro upropastila. Korist industrije je pač zahtevala nizke mezde, torej ceno prehrano delavstva in cene sirovine. Da si je kmetijstvo nakupičilo neznosna bremena, za to se je redkokd brigal, češ, saj ono v svoji žilavosti mnogo prenese. To so bili oni hvaljeni ceneji časi na račun prevažnega, pa potrpežljivega in vsled razdvojenosti oslabelega stanu. Edinost je dala drugim slojem moč, da so zmagovali s svojimi zahtevami. Industrija in trgovina sta bogateli, delavcem se je še precej primerno godilo, kmet je pa trpel zaradi stalno umetno potisnjenih cen pridelkov in čim dalje dražjega pridelovanja.

Razmere so se v Avstriji nekoliko izboljšale tudi za kmetijstvo šele, ko se je leta 1898. ustanovila organizacija kmetovalcev — agrarna centrala, ki je bila med našimi kmeti skoro neznana,

dasiravno se je odločno potegovala za koristi splošnega kmetijstva. Dosegla je v resnici več uspehov, n. pr. odpravo za kmete škodljivih borznih običajev, vinske klavzule z Italijo (za naše vinogradništvo uničevalne), povišanje uvoznih carin za kmetijske pridelke, znižanje železniških tarifov, omejitev uvoza živine iz inozemstva in mesa iz Argentine, povišanje prispevkov za pospeševanje živinoreje itd. itd. Koristi kmetovalcev so bile kratkomalo dobro zastopane četudi ni prodrla ta organizacija še v vse kmetijske sloje.

Posebno sedaj je pa prepotrebna enaka stanovska organizacija, ko gre za to, da si kmetovalci sami kujejo svojo srečo. Saj vendar ni pričakovati, da bi skrbeli drugi sloji za dobrobit kmetov čez mejo lastne koristi. Edinost in zopet edinost vseh kmetijskih slojev bi bili prav sedaj najvažnejši činitelj za njih srečen obstanek. Prepričanje skupnosti mora prešiniti vse, ki so v zvezi z kmetijskim pridelovanjem. Saj obstoje vendar trdne vezi skupnosti, pa naj bosta bistvo in pomen proizvodnje še tako različna. Poljedelec, živinorejec ali vinogradnik torej ne smejo cepiti svojih moči, četudi se njih koristi yčasih navidezno križajo. Skupna je odvisnost od zemlje in od narave sploh. Skupne so težnje obratovanja in gospodarstva. Vsak kmet je kapitalist, obenem tudi delavec. Skupni cilj in skupna korist vseh kmetijskih obratov brez izjeme pa sta primeren dobiček, potreben, da izhaja. Najnižja zahteva vsakega proizvajatelja je vendar ta, da se mu trud in porabljeni sredstva primerno izplačajo. Ljubezen do domače grude, do domovine, potrpežljivost, upanje na boljše letine, vera v poklic, v marsikaterem oziru koristna konservativnost, pridnost, skromnost, varčnost itd. so nadalje skupne lastnosti in čednosti, ki pa same posebi ne nosijo dobička. Solidarnost, edinost bo pa prinesla potem močne stanovske in strokovne organizacije tudi kmetom, katere tako pošteno zaslužijo. Edino ž njo si zamorejo priboriti v človeški družbi primerno stališče. In če se bo kmetem kot najtrdnemu, najstanovitnejšemu stebru države vsled lastne odločnosti godilo dobro, se ne bo treba pritoževati tudi drugim slojem, posebno ne v tako odlično kmetijski državi, kakršna je naša. Zal pa še ni znamenj, da bi se obračalo v tem pogledu na bolje. Razdvojenost je čim dalje večja. Kmetovanje je čim dalje težavnejše, razmerje med cenami kmetijskih pridelkov in potrebščin čim dalje neugodnejše, vse zahteva od kmeta cenejšo dobavo. Če bo šlo tako naprej, si bo kmetijski stan natovoril kmalu še več bremen, kakor jih je nosil že prej. In kaj potem? Kaj bo začela pretežno agrarna država brez samostojnih kmetov s samimi sužnji velekapitala? In krivda bo zadela nemalo kmete same. Dokler vleče vsak na svojo stran, dokler se dajo v posamezne med seboj celo sovražne gručice razdeljeni kmetje za nos voditi od prefriganih zapeljivcev, služijo samo koristim le-teh, katerim so celo v posmeh. Kar se tiče skupnih stanovskih zadev, morajo biti tudi kmetje neomajno odporni in prežeti duha skupnosti. To je najvažnejši predpogoj, vsa druga umetna sredstva znajo koristiti še-le na tej podlagi. Enoten kmetijski stan pa mora premagati s svojo ogromno močjo vse zapreke, da se otrese golazni zajedavec, katerim je neenoten in razcepljen tudi v posmeh.

I. Bele.

Strankine vesti.

Delokrog naših tajništev.

Delokrog, odnosno področje naših tajništev se deli tako-le:

1.) Ljubljansko tajništvo SKS. (v Ljubljani, poštni predal št. 11) vodi tajniške posle za vse kraje na ozemlju bivše Kranjske in deluje obenem tudi kot glavno tajništvo SKS. za vso Slovenijo.

2.) Celjsko tajništvo SKS. (v Celju, Matije Gubca ulica št. 10) preskrbuje tajniške posle za vse kraje na ozemlju bivše Štajerske in Koroške, izvzemši sodne okraje Maribor, Slovensko Bistrico, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Ljutomer, Radgono, Ptuj, Ormož, Rogatec in Marenberk.

3.) Mariborsko tajništvo SKS. (v Krčevini št. 146 pri Mariboru, I. nadstropje) posluje za

vse kraje na ozemlju sodnih okrajev Maribora, Slovenske Bistrice, Sv. Lenarta, Ljutomera, Radgone, Ptuja, Ormoža, Rogatca in Marenberka ter za vse Prekmurje. — To tajništvo prosi s tem vse krajevne odbore, ki spadajo pod njegov delokrog, da mu nemudoma prijavijo pismeno natančne naslove vseh svojih odbornikov. Seveda sprejema tajništvo stranke tudi osebno v spredaj navedenem kraju.

V zadevah krajevnega pomena, kakor so n. pr. prirejanja shodov, pouk, sestanki, zahtevanja navodil in nasvetov, se obračajte na zadevna krajevna tajništva, v važnih stvareh, ki se tičejo načelnitva stranke in glavnih strankinih zadev, pa na glavno tajništvo v Ljubljani, poštni predal št. 11, in to ali potem dotičnega krajevnega tajništva ali pa tudi kar naravnost.

Krajevnim odborom!

Poseben odbor bo potom glavarstva pozival na organizacijo kmetijskih skupin za slavnostni sprejem prestolonaslednika. Ker dela naše tajništvo sporazumno s tem odborom, prosimo, da sestavite čim več skupin v narodnih nošah (peš, vozove in jezdece), o čemer boste od omenjenega odbora še posebe obveščeni. Pripravimo se dostojno za sprejem našega bodočega kralja!

Pozor, dopisniki!

Kdor želi pismenega pouka ali nasveta v kakršnikoli zadevi, naj priloži svojemu pismu znamko za eno krono, kar naj tudi v pismu omeni. Poština za navadno pismo znaša namreč eno krono. Za stranko bi bil prevelik izdatek, če bi vsak dan samo za poštino izdajala po več desetakov. Tudi za vsak izvođ „Kmetijskega lista“ je zvišana poština od dveh na osem vinarjev. Uvažujte vse to in prispevajte — vsaj premožnejši — večje zneske za strankin sklad!

Shodi so zopet dovoljeni!

Strankini pristaši v krajih, v katerih se izkaže potreba, da se skliče naš shod, naj izporoče to našim tajništvom, in sicer naj pišejo Kranjci na ljubljansko (v Ljubljani, poštni predal št. 11), Štajerci pa ali na celjsko (v Celju, Matije Gubca ulica št. 10) ali na mariborsko (v Krčevini št. 146 pri Mariboru) tajništvo SKS. — Tajništva sporoče potem, kdaj bo mogoče poslati govornika. — Le krepko na delo, ker občinske volitve so pred vratmi!

Protestni shodi in na njih sprejete resolucije.

Resolucije, ki bodo sprejete na protestnih shodih dne 27. t. m., naj podpisajo tudi naši krajevni odbori ter naj pritisnejo nanje uradno štampiljo! Isto naj store tudi organizacije „Kmetijske zveze“ in podružnice „Kmetijske družbe“! Čim več podpisov in pečatov, tem bolje!

Občinski volilni red.

Novi občinski volilni red je potrjen. Pravico voliti imajo vsi 21 let stari možki in ženske, ki imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v občini. Voliti je treba osebno. Oni, ki so pod varuštvo in občinski reveži nimajo volilne pravice. Izvoljen sme biti vsak volilni upravičenec moškega spola, ki je spolnil 24. leto, ženske pa le kot vsaki 4., 8., 12. itd. odbornik.

Občinski odbor sestoji v občinah z manj kot 500 prebivalci iz 10 odbornikov in ravno toliko namestnikov; z manj kot 2000 prebivalci iz 16 odbornikov in 16 namestnikov; z manj kot 5000 prebivalci iz 24 odbornikov in 24 namestnikov; z manj kot 10.000 prebivalci iz 32 odbornikov in 32 namestnikov; z manj kot 20.000 prebivalci iz 36 odbornikov in 36 namestnikov; z manj kot 40.000 prebivalci iz 40 odbornikov in 40 namestnikov; s 40.000 ali več prebivalci pa iz 48 odbornikov in 48 namestnikov. Merodajno je zadnje ljudsko štetje.

Kandidatne liste so obvezne in bodo uradno izdane. Odbornike in namestnike je po vrsti vpisati kot kandidate na uradnem, od župana izdanem, podpisanem, z občinskim pečatom in z datumom opremljenem tiskanem obrazcu, ki ga je po končanem reklamacijskem postopanju dobiti pri županu. Kandidatna lista mora nositi polno ime naše stranke. V splošnem velja glede kandi-

datnih list, kar smo že javili. Nadaljnja obvestila bodo sledila. Za volitve velja proporc.

Volišča ne smejo biti v gostilnah in morajo biti za možke posebe, za ženske pa zopet posebe.

Voliti je dolžnost ter bo vsak volilni upravičenec kaznovan, ako ne bo prišel na volišče.

Volilni imenik mora biti v treh izvodih sestavljen po abecedi in od začetka reklamacijskega roka vsak delavnik skozi osem dni od 9. do 12. ure, v občinah z več kot 2000 prebivalci tudi še od 15. do 18. ure na razpolago v občinski pisarni vsakemu volilnemu upravičencu, da ga prepiše. Tekom te dobe more vsakdo, ki je 21 let star in biva v občini, vlagati pri županstvu pismene ugovore glede poprave imenika (reklamacije). Kdaj se začne ta osemdnevna doba (reklamacijski rok), se mora razglasiti na občinski deski in z oklicem pred župno cerkvijo na nedeljo po glavni službi božji. Vsa za to potrebna dokazila morajo vsa oblastva izdajati brezplačno. Popravljeni imeniki morajo biti zopet prve tri dni po razpisu volitve vsakomur na vpogled.

Razglasitev volitve se mora izvršiti na občinski deski in pred cerkvijo (kakor gori) vsaj štiri tedne pred volitvijo. Poleg naznanila o volišču obseza ta razglas dan volitve, uro začetka in zaključka in število odbornikov in njih namestnikov, ki jih je voliti, o razgrnitvi popravljenih imenikov, o načinu in roku za prijavo kandidatnih list, ki se morajo vložiti tekom petih dni. Kandidatne liste se more pri županstvu vlagati takoj, ko so izpolnjene.

Glasovnice in druge volilne izkaznice mora županstvo vsem volilnim upravičencem dostaviti proti dostavnici vsaj osem dni pred volitvijo. Kdor tega najkasneje 48 ur pred volitvijo ne dobi, jih lahko osebno zahteva pri občini. Na zahtevo se mora izdati tudi duplikat. Glasovnice se dobijo proti izkazu volilne izkaznice tudi pri okrajnih glavarstvih. Glasovnice so uradne in vse enake. Na glasovnico je napisati kot kandidata: „Samostojna kmetijska stranka za Slovenijo“. Ze napisane besede se smejo črtati in napisati druge ter obdržati veljavo ono, kar ni prečrtano.

Ves postopek bo ta-le:

Najprvo bodo razpoloženi volilni imeniki za dobo osmih dni, v katerem času jih je treba pregledati in zahtevati, da se pogreške popravijo. Nekako istočasno, morda tudi preje bo z volilnim razglasom objasnjeno, kdaj bodo popravljeni volilni imeniki na vpogled (tri dni) in kdaj in kako se bo volilo. Kandidatne liste je dobiti takoj po končanem reklamacijskem postopanju proti odškodnini pri županu, v nje je po vrsti napisati število odbornikov in njih namestnikov in jo vložiti pri županstvu najkasneje v petih dneh po gori omenjeni zaključitvi razpoložitve popravljenih volilnih imenikov. Dan in ura, kdaj je kandidatne liste vlagati, bosta posebej tudi v razglasu o volitvi navedena. Kandidatna lista, v katero ni vpisano dovolj kandidatov, je neveljavna; biti mora podpisana tudi vsaj po toliko volilnih upravičencih, kolikor je voliti odbornikov in namestnikov. Vsak volilni upravičenec sme podpisati samo eno kandidatno listo. Listo morajo podpisati tudi vsi kandidati z izrečno opombo, da izvolitev po dotični listi sprejmejo. Ti podpisani se štejejo v predpisano število predlagateljev. — Kandidatne liste, ki ne zadoščajo prepisom §§ 15. in 16. volilnega reda, mora župan tekom treh dni po vložitvi z navedbo razlogov vrniti zastopniku ali njega namestniku, ki ga vsaka potezajoča se stranka že na kandidatni listi navede v popravilo. Ako zastopniki tekom treh dni ničesar ne storijo radi poprave, je kandidatna lista neveljavna. Zoper omenjeno vrnitev, odnosno poziv, je dovoljena v teku omenjenih treh dni pritožba na okrajno glavarstvo, ki jo je vložiti pri županstvu. Ako je na več kandidatnih listah ena in ista oseba napisana kot kandidat, se jo uradno črta iz vseh list, obenem pa župan pozove zastopnike dotičnih list, da tekom treh dni imenujejo drugega kandidata. Ako ti tega ne store, se kandidatna lista več ne dopolni, temveč se pomaknejo napisani kandidati v tekoči vrsti navzgor in ostane koncem liste toliko mest praznih, kolikor je kandidatov odpadlo.

Kandidatne liste se objavijo najkasneje osmi dan pred volitvijo na občinski deski in samo tako objavljene kandidatne liste se smatrajo pri volitvi za veljavne.

Tovariši obrtniki!

„Kmetijski list“, glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“ je v št. 22 prinesel za obrtni stan velevažno objavo, da sta se dve sorodni stranki zedinili v eno stranko, ki je skrajšano označena s črkami SKS.

„Samostojna Gospodarska Obrtna Stranka“, ki se je v najkrajšem času po deželi zelo razvila, s tem preneha, ostane pa zanaprej pod imenom „Obrtna organizacija“, ki ima namen, širiti stanovsko zavest med obrtnim stanom, čemur služi tudi SKS.

Voditelji, oziroma organizatorji, obrtnega stanu po deželi so izpredvideli, da je izdaten del obrtnikov že v SKS. in da delujejo mnogi obrtniki celo v krajevnih in okrajnih odborih te stranke, katere program je popolnoma enak programu obrtne stranke. Ker bi bilo gotovo v škodo eni kot drugi stranki, če bi si v tem oziru nasprotovali, zato sta se odločili delovati na to, da se izvrši spojitve ali ujedinjenje v enotno stranko, kar se je dne 20. maja t. l. tudi res zgodilo.

Družabni sistem človeške družbe obstoja iz več posameznih stanov, ki so eden na drugega navezani, naj si bo že v gospodarskem ali v političnem oziru. Brezdvomno je, da sta si kmetijski in obrtni stan kot produktivna stanova ne samo sorodna, ampak tudi v gospodarskem oziru v najtesnejši zvezi. Obrtni stan črpa svoj naraščaj iz lastnega, zatem pa največ iz kmetijskega stanu. Poleg tega se mora obrtni stan, posebno po mestih, zavedati važnosti kmetijskega stanu, katerega producira prehranjevalne potrebščine. Priznati se pa tudi mora, da je kmet najboljši odjemalec obrtnih izdelkov. Zaradi tega se obrt razvija tem bolj tam, kjer se nahaja pravo kmetijsko gospodarsko blagostanje. Že iz tega sledi, kako važen in koristen je kmetijski stan, ako je v pravem blagostanju, ki so ga deležni vsi drugi stanovi, a najbolj pa obrtni stan, ki mu je najsorodnejši.

Da se pa gospodarsko okrepimo, se moramo združiti tudi na političnem polju. V ta namen sta se ustanovili obe stranki na samostojni gospodarski in politični podlagi, ker ne ena, ne druga ni mogla več zaupati starim razupitim strankam, da bi v bodoče zamogle kaj koristnega za kmetijski ali obrtni stan storiti, kar tudi v preteklosti niso, dasi so imele dovolj moči in vpliva na merodajnih mestih. Z lepimi praznimi obljubami, brez vsakih dejanj, se narod gospodarsko ne da dvigniti. Poleg dobre volje je potreba tudi vztrajnosti v borbi za gospodarski napredek, pred vsem pa iskušeni moči, kakršne zamore kmetijski in obrtni stan najti samo v svoji sredi. Lepo doneči naslovi, inteligentni nastopi ljudskih zastopnikov, še niso porok za gospodarski napredek, tem manj pa, ako ti niso vzeti iz produktivnih stanov, ampak iz meščanske buržoazije in kapitalističnih strank.

Vsega tega se kmetijski in obrtni stan dobro zavedata. To je dalo tudi povod za to, da sta se oba stanova osamosvojila tudi v političnem zmišlu. Gotovim egoistom ta korak ni po volji, ker so imeli namen še nadalje za nos voditi zavedena stanova. Zaradi tega bljujejo ogenj in žveplo politične strasti na kmetijski stan. Brezdvomno bo tega sedaj deležen tudi obrtni stan. To pa nas ne sme strašiti, ampak dajati nam mora pogum, da gremo neustrašeno v boj za naše skupne koristi. Vsak obrtnik naj bo član „Obrtne organizacije“, ki obstoji iz obrtnih društev, in obenem član SKS. ter naročnik „Kmetijskega lista“, ki je sedaj skupno strankino politično glasilo. — SKS. se je obvezala, da pridobi obrtnemu stanu zastopstvo iz obrtnega stanu v merodajnih zastopih, kar dosedaj še ni storila nobena druga politična stranka. Poleg tega bodo pa naše koristi zastopali tudi pravi kmetijski zastopniki SKS. Naša dolžnost bodi odslej, da napravimo svojo SKS. za najmočnejšo stranko v Sloveniji! To bo tem lažje mogoče, če stori vsak kmet in vsak obrtnik svojo dolžnost. Torej na delo do zmage!

Načelnštvo „Obrtne organizacije“.

Ali je prav, da smo obrtniki vstopili v „Samostojno kmetijsko stranko“?

To vprašanje si bo morda zastavil marsikateri nepoučeni tovariš, ki bo rekel, da je bilo škoda opustiti „Samostojno obrtniško stranko“.

Zakaj torej? Evo odgovora! Mi obrtniki žalibog še nismo vsi zadosti stanovsko zavedni. Trgali so nas doslej na razne stranke, a povsod smo delali tlako. Spoznali smo, da si moramo kako pomagati. Ustanovili smo si lastno stranko. Istočasno so si ustanovili svojo samostojno stranko tudi kmetje, ki so v svojem programu zavzeli napram obrtniku najožje prijateljsko stališče in tako stališče napram kmetu je poudarjal tudi naš program.

Lepo število nas obrtnikov se je zbralo v svoji stranki, prav mnogi naši tovariši pa so ostali še hlapci razne gospode. Izpredvideti pa je bilo treba, da dobimo morda obrtniki v zlic našemu številu, ki ni tako veliko kot število kmetov, sicer pri občinskih volitvah v marsikaterem kraju primerno zastopstvo. Ali važnejše kot v občinskem odboru pa je zastopstvo v parlamentu. Toda naše število je premajhno, da bi si mogli izvojevati državnega poslanca tudi tedaj, če bi se vsi obrtniki združili v svoji stranki. Zato se moramo na koga nasloniti.

Ker je veliko obrtnikov, ki so tudi kmetijski posestniki, je veliko teh že od vsega začetka v SKS., ker ta stranka si je že ob ustanovitvi postavila načelo, da zastopa kmeta in obrtnika. Združeni tvorimo veliko, mogočno število in tudi mandat za državni zbor je nam obrtnikom v tej stranki zagotovljen. S tem smo obrtniki veliko pridobili, pridobili pa so tudi kmetje v tem, da vsi složno delujemo odslej za našo skupno SKS.

V načelnštvu SKS. imamo obrtniki že svoje zastopstvo, v izvrševalni odbor pa se bodo še nadaljnji obrtniki pritegnili.

Pozivljemo Vas vse, ki doslej še niste bili člani obrtne stranke ali pa SKS., da nemudoma vstopite v SKS. in si naročite naše skupno glasilo „Kmetijski list“.

Delujte povsod za razširjenje SKS.!

Obrt, sirovine in draginja.

Neštetokrat se čujejo pritožbe čez obrtnike in njih izdelke, nikdo pa ne ve pravega vzroka, odkod izhaja draginja. Sirovin za obrtnike ni nikjer dobiti, in če se že kje milostnim potem dobe, tedaj so jim cene tako visoke, da ni čudno, če imajo tudi izdelki visoke cene. Obrtne organizacije se trudijo zboljšati ta obupni položaj obrtnikov, vendar se jim to v toliko kot je želeli zdaleka ne posreči.

Koliko se je delalo v enem ali drugem oziru za izboljšanje, koliko skrbelo za to, da bi dobili obrtniki vsaj najpotrebnejše sirovine in orodje, ki se ga v Jugoslaviji ne izdeluje ali vsaj le v mali množini, brez carine iz inozemstva, kar se ni dalo nikakor doseči. Pisalo se je v listih, kaj vse se pripravlja itd., a vključ vsem resolucijam in prošnjam, ki so bile odposlane „kolkovane“ na merodajno mesto, ni bilo dobiti zaželjenega odmeva. Kdo je torej kriv draginje obrtnih izdelkov? K temu prištejmo še odredbo osemurnega delavnika za obrtne pomočnike in naraščaj, kar je obrti sami in občinstvu v veliko škodo, tedaj bo lahko vsakomur jasno, zakaj cene izdelkom ne padajo kot bi bilo v splošnem želeli. Zato je potrebno, da se obrtni stan organizira in da ob prihodnjih volitvah obračuna z izkoriščevalci ter da postavi za bodočnost boljše zastopnike obrtnemu stanu in to potom stanovske obrtne organizacije v „Samostojni kmetijski stranki“, katera edina zamore kot stanovska stranka ščititi koristi obrtnikov, poznati njih težnje in podpirati upravičene zahteve do sedaj od različnih političnih strank (ki so nas poznale le ob volitvah) cepljene in izrabljane obrtne mase.

Glede spredaj omenjenega položaja obrtnega stanu se je predložilo oddelku ministristva za trgovino in industrijo v Ljubljani to-le:

Podpisano „Obrtno društvo za Novo mesto in okolico“ je sklenilo na mesečnem shodu dne 16. maja t. l. sporazumno z zastopniki drugih obrtnih društev in zadrug na Dolenjskem sledečo resolucijo.

V obrtnih društvih so včlanjeni obrtniki vseh strok namenoma, da v skupni organizaciji dosežejo, kar ni možno posameznemu obrtniku. Primanjkuje jim špirta, bencina, petroleja, usnja in raznih drugih sirovin. V Jugoslaviji se producira špirit in usnje, tako da bi se zamogle s produkcijo kriti domače potrebe. Špirit, denaturiran, potrebujejo mizarji, katerih je v novomeški zadrugi nad 50 samostojnih, enako število je čevljarjev, poleg tega ga rabijo brivci, knjigovezi, kleparji, podobarji, fotografi, zobotehnik i. dr. Obeta se, da bo rektificiran špirit po okoli 90 kron liter v kratkem na razpolago, a kdo bo zmagoval to visoko ceno? Za vse tu navedene obrtnike bi zadoščal denaturiran špirit. Ali pa naj bi bil brezdavčni rektificiran špirit na razpolago za slučaj, da bi ne bilo dobiti denaturiranega.

V skrajni zadregi so tudi čevljarji, ki ne dobe prepotrebne usnja, da bi zamogli naroče izvrševati. Primorani so pomožno osobje odsloviti in s čim naj se potem preživljajo? Poleg tega pa trpi ljudstvo, ker nima potrebnih obuval.

Zastopniki obrtnih društev, ki jih je na Dolenjskem sedem, se brezuspešno trudijo izboljšati položaj obrtnemu stanu. Za njega povzdigo in napredek se obračajo na „Urad za pospeševanje obrti“, kjer se jim marsikaj obeta in obljublja, a nakaže le malenkosti, ki nikakor ne zadoščajo najnujnejšim potrebam.

Zbrani obrtniki prosijo p. n. oddelek ministristva za trgovino in industrijo, naj vse potrebno ukrene, da se navedeni nedostatki odpravijo s tem, da se osrednji vladi v Beogradu pojasni obupni položaj obrtnega stanu, obenem pa vpliva na to, da se „Urad za pospeševanje obrti“ glede dobave omenjenih in sploh potrebnih sirovin za obrtnike bolj zavzame, ker drugače preti nezogibno pogin mali obrti.

Obrtna organizacija.

Umevno je, da se zavedajo vsi stanovi v naši novi državi sedanjega položaja, tako z gospodarskega kakor tudi s političnega stališča. Vsak stan gleda na to, da si za bodočnost ustvari z lastno močjo nekaj koristnega, čeprav včasih na račun drugih stanov, ki niso dovolj agilni v delu ali ne dovolj močni v organizaciji. Demokratično sicer ni tako naziranje, vključ temu pa velja rek: Bog je samemu sebi najprej brado ustvaril. Posamezni stanovi kakor tudi politične stranke in manjše politične skupine gledajo na to, katera teh pride prva na vrhunec. Poleg kmetijskega najbolj preziran stan je pa bil dosedaj obrtni, a preziran tudi ostane, če se pravočasno ne zbudi iz zaspanosti, v katero so ga zazibale razne politične stranke, ki tudi sedaj skrbje, da bi se ne zbudil ali vsaj pravočasno ne.

Obrtna organizacija si je bila omislila samostojno gospodarsko obrtno stranko. Se predno je to spočeto dete zagledalo luč sveta, že je nastal vihar, podoben gromu na Sinajski gori, ko je prejel Mojžes božje zapovedi. V tem viharju so bili bliski in gromi umetno delo zapeljanih stanovskih tovarišev, pa naj si bodi vsled njih lastnega samoljubja, ali pa kot plačani sluge politično razupitih strank. Organizacija obrtnega stanu jim je bila po volji, ker slednji teh Mojžesov si je bil svest, da mu pade zrela obrtna organizacija v naročje. Ko so se pa delavni možje zedinili za samostojni politični program, povzet od „Samostojne kmetijske stranke“, je nastal spredaj omenjeni vihar, kajti dvomili so takoj, da bi se jim lov posrečil.

Organizacija je sledila prijaznim nasvetom, ki so obstojali v tem, da se obrtni stan združi z dosedanjimi političnimi strankami.

Javno se je agitiralo za vstop v SLS. („Slovensko ljudsko stranko“), nič manj ali celo še bolj za JDS. („Jugoslovansko demokratsko

stranko"). Razsodni obrtniki pa so hoteli obrtno organizacijo postaviti na boljši temelj in brez vsake plačane agitacije po naravnem nagonu tja, kamor spada, t. j., da se združi s SKS. („Samostojno kmetijsko stranko“).

Sedaj pa na skupno delo za združeni program! Kajti naš uspeh je edino v zmagi SKS. Tovariši obrtniki, pridružite se povsod agitaciji, udeležite se shodov SKS., ki se priredijo v Vaši bližini. Po naši ožji domovini (Kranjski) je tudi še dokaj polja neobdelanega, pa naj si bo na Gorenjskem, Notranjskem ali Dolenjskem. Obrtniki na deželi morajo prevzeti nalogo, da se vse povsod obrtna organizacija izpelje in to pot, „Obrtnih društev“. Navodila za osnivanje „Obrtnih društev“ in pravila pošilja drage v. g. rje „Nacionalništvo Obrtne organizacije za Slovenijo“ v Novem mestu. Na zahtevo pošlje tudi poročevalce. V najkrajšem času naj bo obrtni stan organiziran v lastnih društvih, v političnem oziru pa skupno združen s SKS.

Naša organizacija pa ne sme biti omejena samo na Kranjsko. Zavedajmo se, da so meje kronovin padle, da je nastala združena Slovenija, ki naj bo nam vsem kot dobra in skrbna mamica, mi pa njeni otroci, ki naj živimo v bratski ljubezni med seboj. Našo idejo bo treba zanesti tudi v zeleno Štajersko, ker tudi tam želita kmet in obrtnik nastopiti skupno pot do zaželjenega cilja. Neki velečislani tovariš nam odsvetuje nastopiti z agitacijo v Štajerski z izgovorom, da ima tam prednost JDS. To nas ne sme motiti, ker nam ne more škodovati, ako jim je JDS. zagotovila mandat, ki naj bo vzet iz obrtnorokodelskega stanu. Da pa bo imel večjo zaslonbo v narodni skupščini, priskočil mu bo na pomoč drage volje tudi tovariš iz SKS. Upamo, da temu ne bo stranka ugovarjala?

Da se pa ne izneveri JDS. svojemu programu, smejo upati ljubljanski obrtniki, da dobe tudi iz svoje srede svojega zastopnika. Da se pa grom in vihar poležeta in v miru izvede politično poslanstvo obrtne organizacije, naj se SLS. posluži svojega Mojzesa in mu poveri častno nalogo, da bo v njem imela prvega poslanca iz obrtnega stanu. Strah, da bi propadel obrtni stan v Sloveniji, je s tem odstranjen!

Nikakor pa nas ne sme ta nada v novo spanje brezbriznost zazibati! Zanašajmo se edino na svojo lastno pest! Le to, kar bomo sami ujeli in kar bomo krepko držali, zamore biti naše. Skušnja tekom dolgih let nam kaže žalostno sliko vseh političnih strank, katere so omamljale svoje voščilce obrtnike, kakor očarujoča lovilka egiptovskih kač s svojo milobno piščalko.

Stranki kot sta n. pr. JDS. in SLS. naj sedaj pokazeta tistim obrtnikom, ki so se pustili na njih limanice ujeti, svojo resno voljo, da hočeta v resnici poveriti obrtni mandat obrtniku, pa naj si bo katerekoli rokodelske stroke, in to tam, kjer mu je zmaga zagotovljena. Ze v naprej pa vemo za njih izgovor, ki jih bo rešil iz te zagate: Krivda, da ni zmaga naša, je nezavednost obrtnikov samih, ker so razdeljeni v razne stranke.

Da jih pa rešimo tega gotovega izgovora, je potrebno, da zaupamo sami sebi in stanovski stranki, ki je našemu stanu sorodna, ki je bil nje naraščaj dosedaj enako prezrt in zaničevan, kakor naš, ki se je združil v SKS., ker ni hotel biti več suženj, ampak svoboden državljan, ki bo sam sebi postave in zakone koval. Kmet in obrtnik, zavedajta se, da v slogi je moč!

Obrtniške vesti.

(Obrtno društvo za Novo mesto in okolice) naznanja svojim članom, da se bodo mesečni shodi naznanjali odslej le v „Kmetijskem listu“ pod oddelkom „Obrtnik“. Zato naj bo vsak obrtnik naročen na „Kmetijski list“. Naročnina listu je za vse leto 25 kron.

(Obrtna društva in politične organizacije bivše SGOS.) se pozivljejo in vabijo, da se oprijejo „Obrtne organizacije SKS.“, v kateri je zastopana ogromna večina obrtnega stanu, in da stede navodilom in organizaciji, ki bo zastopana po vseh zastopnikih SKS. Obširnejša pojasnila daje „Obrtna organizacija SKS.“. Pojasnila se bodo priobčevala tudi v prihodnjih številkah „Kmetijskega lista“ ali v posebni prilogi ali pa pod zaglavjem „Obrtnik“. Pošiljajte iz vseh krajev dopise in članke v obrtnih zadevah, in sicer naravnost na „Obrtno organizacijo SKS.“ v Novem mestu, prav tako tudi vsa vprašanja in vse informacije. Kjer nimate obrtniki še svojih obrtnih društev, se lahko zglasite pri „Obrtni organizaciji SKS.“, katera jih bo takoj ustanovila. Vsak najmanjši kraj mora imeti obrtno društvo, da bo naša organizacija tem močnejša in obrtnemu stanu zagotovljena boljša bodočnost. Vsak obrtnik naj se naroči na tednik „Kmetijski list“, ker le v tem listu bo obrtni stan vsestransko zastopan. Vsi na delo za naše pravo!

(Izlet na Koroško.) Združene obrtne organizacije prirede ob prihodnjih praznikih, t. j. v dneh 27., 28. in 29. junija izlet obrtnikov na Koroško. Tovariši obrtniki! Bližajto se odločilni dnevi za naš Korotan. Vi vsi, ki ste se veselili ob prevratu, ker Vam je zasijalo solnce svobode, ne pozabite v teh važnih dneh svojih bratov in sestri, svojih stanovskih tovarišev onkraj Karavank, in pohitite med nje, kajti tudi tam je še prostora za pridne obrtnike. V ta namen bosta vozila iz Celja in iz Ljubljane dva posebna vlaka po znižanih cenah. Deluje se še na to, da bo mogoče tudi Dolenjcem in obrtnikom onkraj Gorjanec pohiteti ob znižanih cenah preko naše lepe Gorenjske na Koroško. Obrtna društva in posamezniki na Dolenjskem naj za izlet vsestransko agitirajo ter naj nemudoma vpošljejo prijave za izlet (po številu) na „Obrtno organizacijo SKS.“ v Novem mestu. Pokažite moč naše organizacije tudi tovarišem na Koroškem! — Obrtna organizacija za Slovenijo.

(Poličijska ura.) Ako premišljam o časih, ki se nam spreminjajo kakor vreme, se nam zda, kakor bi živeli še vedno v stari Avstriji. Ni ga Jugoslovana, ki bi se mu ne vzradostilo srce ob prevratu, oziroma ob polomu nam nenaklonjene Avstrije, ko nam je tako veličastno zasijalo solnce svobode. Kako pa smo se varali, to vidimo šele danes, ko nam gotovi samoizvoljenci pošiljajo odredbe, s katerimi se človek, ki ves dan trdo dela, nikakor sprijaznitj ne more, tem manj pa tisti, ki ga odredba tako živo zadene, da je njegov obstanek nemogoč, kakor je to pri gostilniški in kavarniški obrti v Sloveniji (izvzemši v mestih Ljubljani, Mariboru in Ptuj), kjer se napoveduje policijska ura že ob belem dnevu. Proti tej odredbi se je predložila poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani ta-le resolucija: „V obrtnem društvu včlanjeni gostilničarji in kavarnarji iz Novega mesta in okolice, zbrani na sestanku dne 21. maja t. l. v društvenih prostorih „Obrtnega društva“, so ogorčeni vsled omejitve policijske ure, vsled katere imajo

ogromno škodo in to iz sledečih razlogov: 1.) Ze vsled uvedbe poletnega časa, ker je že zaradi te njih delokrog skrajšan vsak večer za eno uro. Ob sedanjem poletnem času je ob policijski (9.) uri še dan. Občinstvo, ki je vsled vročine in slabega zraka po uradih, tovarnah in delavnicah primorano si po delavnih urah iskati svežega zraka z izprehodi ter nato okrepčila v gostilni, nima niti časa, da bi zamoglo večerjati še pred policijsko uro, ki se danes napoveduje že ob belem dnevu ne glede na težke posledice in stroške, ki jih mora nositi gostilničar ali kavarnar, ker mora plačevati najemnino, osebje in davek, vseeno če kaj zasluži ali ne. 2.) Vpoštevatj pa je tem bolj potreba tuje, ki prihajajo z večernim vlakom iz Ljubljane ob desetih ali še kesneje ter morajo, nevedoč za policijske odredbe, postajati po mestu, iskati si od hiše do hiše hrane in prenočišča, ki so jim že pred prihodom vlaka zaprta. Tem bolj pa se občuti vse to sedaj, ko ostaja ljubljanski vlak od večera do jutra na novomeški postaji. Gostilničarji in kavarnarji, organizirani v „Obrtnem društvu“, prosijo, da se z ozirom na življenske interese in z ozirom na tujski promet prekličie omenjena odredba ter odredi policijska ura za Novo mesto, Kandijo in Bršlin na isti čas, kot ga je deležna gostilničarska in kavarnarska obrt v Ljubljani, Mariboru in Ptuj“.

(Klanje živine omejeno.) Ministrski svet je sklenil, da se prepove klanje živine dva dni v tednu. Zelo dvomimo, da bo taka prepoved kaj zalegla. Mesarji bodo pač dan poprej toliko več klali, a kupovalci bodo dobivali staro meso, kar bo posebno v poletnem času „priporočljivo“.

(Svedre za kamnolome, pile in kladiva) ima v večji množini na prodaj „Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani“. Cene od 6 do 8 kron za kg.

(Za čevljarje) je začela zveza hrvatskih obrtnikov izdajati strokovni list „Napredni cipelar“.

Posebni lepaki kot vabila na protestne shode, vršeče se dne 27. t. m. v Mariboru, Brežicah in Novem mestu, se ne bodo razpošiljali. Agitirajte povsod za čim večjo udeležbo na shodih, zlasti opozorite na to tudi županstva, zadruga in društva, ki naj prineso s seboj štamplje, da jih pritisnejo na protestno resolucijo!

Proda se lepa mlada krava, ki bo v kratkem povrgla. — Več pove Doroteja Tršan v Surovičah št. 3, pošta St. Vid nad Ljubljano.

Proda se dobro ohranjen voz in po zelo nizki ceni. Kje? pove upravnštvo tega lista.

Bik, poldrugo leto star, murbedenske pasme, rajavoječmenove barve, je naprodaj ali pa se ga tudi zamenja za lepo telico ali za eno do dve leti staro žrebičo težke pasme. Ivan Repovž v St. Janžu na Dolenjskem.

Proda se lepo posestvo, obstoječe iz 19 orolov lepih vinogradov, njiv, travnikov, sadnega vrta in gozda, a hišo in z drugimi gospodarskimi poslopi. Oddaljeno je od brežiškega kolodvora 6 km. — Več pove Franc Kozinc v Zdobah, pošta Videm pri Krškem.

Štamplje.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
štamplij iz kavčuka
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Primešaj krmi Mastin!
Enkrat na teden primešaj krmi pest redilnega praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmla, pa ga primešaj dvakrat. Dietetični prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat preizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za šest mesecev za enega prasica ali vola. — Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane K 30.50 poštnine prosto na dom. Mazilo zoper garje (naftamazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpušča. Pri živini uniči garje. Eu lonček po pošti K 12.50.
Lekarna Trnkoci
v Ljubljani (Kranjsko) zraven rotovža.

SVETLA

elektrotehnika — tehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevni cenah:

J. Pogačar v Ljubljani na Mestnem trgu št. 25.